

Ромашка

Ганс Крістіан Андерсен

Переклад Оксани Іваненко

От тільки послухай!

За містом, побіля шляху, стояла дача. Ти її, напевне, колись сам бачив! Перед нею — маленький квітничок, обгороджений пофарбованим парканом. Коло самісінького паркана, біля рівчака, в чудовій зеленій траві росла маленька ромашка.

Сонце голубило її так само тепло й ніжно, як і великі розкішні квіти в саду, і через те вона росла просто не день у день, а щохвилини. Одного ранку вона зовсім розцвіла: її маленькі блискучо-білі пелюсточки промінням розходилися від золотого сонечка, що було посередині.

Ромашка не думала про те, що жодна людина не побачить її тут у траві і що вона простенька, непоказна квітка. Ні, вона була дуже задоволена, вона повернулася до теплого сонця, дивилася на нього і слухала жайворонка, що співав у височині.

Маленька ромашка була щаслива, ніби на святі, хоч це був буденний день. Усі діти вчилися в школі. В той час, коли вони сиділи за партами і вчилися, вона сиділа на своїй зеленій стеблинці й також училася — в теплого сонечка, в усього, що було навколо неї. Ромашці здавалося, що маленький жайворонек співає так чудово і дзвінко про все те, що вона зараз відчуває. Ромашка із захопленням дивилась угору на щасливу пташку, яка може літати й співати. Але вона не сумувала, що сама цього не могла зробити.

"Адже я бачу і чую, — думала вона, — сонце світить мені, вітрець цілує. О, мені так добре!"

У садку за парканом росло багато поважних, гордих квітів. Що менше вони пахли, то більше пишалися. Півонії надувалися, щоб бути такими ж великими, як троянди.

Тюльпани вигравали найкращими кольорами; вони це добре знали і трималися рівно, щоб їх було краще видно. Вони не звертали ніякої уваги на молоденьку ромашку за парканом, але тим уважніше розглядала їх вона і думала: "Які вони пишні та прекрасні! Напевне, до них злетить ця чудова пташка! Яка я рада, що расту так близько і можу бачити всю їхню красу".

І тільки вона це подумала, як почулося: "Кві-кві", і злетів жайворонек, але не до півонії і не до тюльпанів, — ні, він злетів низько в траву до простенької ромашки. Ромашка від радості так злякалася, навіть не знала, що й подумати.

Маленька пташка кружляла навколо неї і співала:

— Ой, яка м'яка травичка! Ой, яка мила маленька квіточка із золотом у серці і в срібному вбранні!

Справді, жовта середина ромашки ясніла золотом, а білі пелюсточки навколо блискотіли, як срібло.

Яка щаслива була маленька ромашка, — ні, цього ніхто й уявити не може!

Пташка цілувала її дзьобиком, співала для неї, а потім знову підносила у

блакитну височінь.

Напевне, минуло чверть години, поки ромашка отямилась!

Трохи соромливо, але щиро й радісно подивилася вона на інші квіти в садку.

Вони ж бачили те щастя й ту честь, що їй припали, вони ж мусили зрозуміти, яка це була радість. Але тюльпани виструнчилися ще більше, ніж раніш, і такі колючі та червоні стали спересердя їхні обличчя! Тупоголові півонії понадималися. Це добре, що вони не вміли розмовляти, а то б багато наговорили ромашці! Бідна маленька квітка відразу помітила, що в них поганий настрій, і їй стало дуже прикро.

У цей час вийшла в садок дівчинка з великим гострим блискучим ножом. Вона підійшла до тюльпанів і почала зрізувати їх один за одним.

— Ой! — зітхнула маленька ромашка. — Як страшно! Це ж їм кінець!

Дівчинка з тюльпанами пішла додому. Ромашка раділа, що вона росте на вулиці, в траві, і що вона маленька, непомітна квітка. Вона була вдячна долі за це і, коли зайшло сонце, склала свої пелюсточки, заснула, і цілу ніч їй снилося сонце і маленька пташка.

Наступного ранку, коли ромашка знову щасливо простягла свої білі пелюстки, ніби маленькі ручки, до світла й повітря, вона пізнала голос пташки. Але голос бринів сумно, бо пташку спіймали й посадили в клітку коло відчиненого вікна.

Вона співала про вільні щасливі польоти, співала про молоде зелене жито на полях і чудові подорожі на своїх крилах — високо, в безмежні простори. Сумно було бідному жайворонку, — сидів він, полонений, у клітці.

Маленькій ромашці так хотілося допомогти йому! Але що вона могла зробити?

Важко було щось придумати. Квітка зовсім забула про те, як гарно навколо, як тепло гріє сонце і як розкішно біліють її пелюстки. Вона думала тільки про спійману пташку, якій нічим не могла зарадити.

У цей час зайшли в садок два маленькі хлопчики: один з них ніс у руках ніж, великий і гострий, як той, яким дівчинка зрізувала тюльпани. Вони підійшли до маленької ромашки. Ромашка не розуміла, чого вони хочуть.

— Тут ми можемо вирізати чудовий дерен для жайворонка, — сказав один з хлопчиків і почав обкопувати землю чотирикутником навколо ромашки так, що вона опинилась посередині.

— Зірви квітку, — сказав другий хлопчик, і ромашка затремтіла від страху, що її зірвуть: це ж однаково, що втратити життя! А вона хотіла ще жити, вона хотіла потрапити з дерном до клітки, де жив тепер полонений жайворонок.

— Ні, облиш її, — сказав перший хлопчик. — Так красивіше.

Ромашка лишилася стояти і потрапила в клітку до жайворонка.

Нещасна пташка голосно скаржилась про свою втрачену волю і билася крильцями об залізні ґрати клітки.

Маленька ромашка не вміла розмовляти, не могла сказати жодного слова втіхи, хоч і дуже хотіла. Так минув ранок.

— Тут нема води, — стогнав спійманий жайворонок. — Вони всі пішли і не лишили ані краплини води. Моє горло пересохло, все горить! Вогонь і лід усередині, повітря

важке. Ох, я мушу вмерти, розлучитися з теплим сонячним промінням, зі свіжою зеленню, з усією красою!

І він встромив свій дзьобик у прохолодний дерен, щоб трохи освіжитися. Тут він помітив ромашку. Жайворонок нахилився, поцілував її дзьобиком і сказав:

— І ти зів'янеш тут, бідна маленька квіточко! Тебе і маленький жмут зеленої трави мені дали замість цілого світу, що я мав на волі! Кожна маленька травинка буде мені зеленим деревом, кожна твоя біла пелюстка — пахучою квіткою. Ох! Ви тільки нагадуєте мені, що я втратив!

"Як мені його розважити?" — думала ромашка, але не могла поворушити пелюсткою, тільки аромат, що лився з неї, був далеко дужчий, ніж завжди буває в цієї квітки. Це помітив і жайворонок, і хоч він знемагав від спраги і обривав зелені травинки, але квітки не чіпав.

Настав вечір, та ніхто не приносив води пташці. Вона витягла свої гарні крила і затремтіла; її пісня була жалібна — "п'ік-п'ік", — маленька голівка схилилася до квітки, і серце пташки розірвалося від суму та муки. І квітка не могла, як учора, скласти свої пелюстки й заснути; вона схилилася додолу, знесилена й сумна.

Тільки наступного ранку прийшли хлопчики і, побачивши мертву пташку, гірко заплакали.

Потім викопали гарненьку могилку і прикрасили її пелюстками квітів. Тіло пташки поклали в гарну червону коробочку: її пишно поховали, бідну пташку. Поки вона жила й співала, про неї забували — залишили її умирати в клітці від спраги, — а тепер влаштовували їй пишний похорон і проливали над її могилкою гіркі сльози.

А дернину разом з ромашкою викинули на запорошений шлях. Ніхто й не подумав про квітку, яка більше за всіх любила бідну пташку і так хотіла її втішити.